

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Nadežda Budimović, Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Zlatko Čobović, Jelena Petković, Tamara Skrozza, Filip Švarn, Milena Vasić, Ana Martinoli i Sanja Pavlović, na sednici održanoj 26. 10. 2023. godine, većinom glasova, izriče

JAVNU OPOMENU

Tekstom „Sve 'veze' Radoičića sa VJT, koji će ga goniti“, objavljenim 5. oktobra 2023. godine, dnevni list „Nova“

1. prekršio je tačku 1 Odeljka V (Novinarska pažnja) o obavezi novinara da pristupa poslu sa dužnom profesionalnom pažnjom,

2. prekršio je tačku 3 Odeljka VI (Odnos prema izvorima informisanja), po kojoj je novinar dužan da poštuje zahtev izvora informisanja za anonimnošću, a izmišljanje anonimnih izvora je težak prekršaj standarda profesionalnog postupanja novinara,

3. Objavljivanjem fotografije u okviru teksta, prekršio je i tačku 1 poglavlja IX (Poštovanje autorstva), po kojoj mediji i novinari primenjuju važeće zakonodavstvo o zaštiti autorskih prava. Kada se dobije dopuštenje za reprodukciju iz drugih izvora, to se čini uz uvažavanje autora i uz navođenje izvora.

Komisija nije uspela da usaglasi odluku o tome da li je objavljivanjem fotografija prekršena i tačka 1 Odeljka VII, po kojoj novinar poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše, dok je pravo na privatnost suženo kad je reč o javnim ličnostima, a posebno nosiocima javnih funkcija.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Mario Spasić je u žalbi Savetu za štampu naveo da je tekst zasnovan na navodnim informacijama iz neimenovanog izvora, da se iznose detalji iz ličnog života sudije Višeg suda, a o njemu saopštava vrednosna kvalifikacija da je u pitanju „osoba sumnjive biografije koja se sada predstavlja kao sekretar GONGO organizacije“. Istakao je da ga niko nije pozvao za izjavu, niti je obavešten da će njegove privatne fotografije biti objavljene, dok tekst obiluje tabloidnim informacijama bez ikakvih dokaza i imena lica koje komentariše navode. Po mišljenju žalioaca, time su prekršene tačke 2, 3 i 5 poglavlja Istinitost

izveštavanja, tačke 1, 2 i 3 poglavlja Novinarska pažnja i tačka 1 poglavlja Poštovanje privatnosti.

U odgovoru na žalbu redakcija lista je navela da je tema teksta krivični postupak koji se vodi protiv Milana Radoičića i u njemu se analiziraju poznanstva njegovog advokata Gorana Petronijevića sa osobama koje su povezane sa javnim tužiocem Nenadom Stefanovićem. U tekstu su saopštene informacije odranije poznate javnosti i do kojih se može doći pretragom na Internetu, kao i na osnovu izjava sagovornika koji je zatražio da ostane neimenovan, u skladu sa zakonom i kodeksom. Ukazali su na to da Spasić ne može da se žali na deo teksta koji se ne odnosi na njega i kojim nije lično oštećen, a to što je Spasić okarakterisan kao „osoba sumnjive biografije, koja se sada predstavlja kao sekretar GONGO organizacije“ je vrednosni sud neimenovanog sagovornika, kao što piše i u žalbi, a koji je verodostojno citiran. Redakcija ukazuje na to da se istinitost vrednosnih sudova ne dokazuje, a o povredi dostojanstva ličnosti se može govoriti samo ako ovi sudovi nisu zasnovani na dovoljnoj činjeničnoj osnovi, što ovde nije slučaj. Tekstovi iz „Istinomera“ i „Novosti“, kao i rešenje Agencije za sprečavanje korupcije, kojim je sankcionisana politička organizacija koju Spasić zastupa zbog prekršaja Zakona o finansiranju političkih aktivnosti (koji su dostavljeni uz odgovor na žalbu) to potvrđuju. Fotografije su, kako je navedeno, dostupne na njegovom javnom Fejsbuk profilu.

Članovi Komisije za žalbe su bili saglasni sa tvrdnjom da ponosilac žalbe može da se žali samo na deo teksta koji se odnosi na njega, odnosno da nije ovlašćen da zastupa druge osobe koje se pominju u tekstu.

Komisija je zaključili i da nisu prekršene tačke 2 i 3 poglavlja I, na koje je ukazao žalilac jer je u tekstu napravljena jasna razlika između činjenica, pretpostavki i nagađanja, kao i da izvor ima pravo da traži da ostane anonimn, a redakcija da na to pristane. Takođe, nije prekršena ni tačka 3 poglavlja V, jer tekst ne ukazuje na to da ima prećutkivanja bitnih informacija, već, naprotiv, da nema dovoljno informacija da uopšte opravda njegovo objavljivanje. Većina članova Komisije je, zato, smatrala i da je prekršena i tačka 1 poglavlja V, tačnije da novinar nije postupio sa dužnom profesionalnom pažnjom.

Komisija misli da je tekstom prekršena i tačka 3 poglavlja VI, koja je odnosi na anonimne izvore, tačnije smernica u okviru ove tačke, koja propisuje da anonimnost treba omogućiti izvorima koji mogu pružiti informacije iz prve ruke, odnosno za dokumenta koja direktno potvrđuju ili sama po sebi predstavljaju informaciju od izuzetnog značaja za javnost, kao i smernica koja ukazuje na to da upotreba neimenovanih izvora često predstavlja samo način da izvor ili sam novinar/medij iznese netačne, nepotpune ili nedovoljno proverene informacije. U ovom slučaju, anonimni (kako se navodi, dobro obavešteni izvor) ne saopštava nikakve informacije iz prve ruke, niti dostavlja dokumenta od javnog značaja, već neimenovani izvor daje vrednosne sudove, što je veoma problematično. Za ovu odluku glasalo je devet članova Komisije, dok je jedan član bio protiv.

Kada je reč o fotografijama, s obzirom na to da nije dobijena autorska saglasnost za preuzimanje fotografije sa Fejsbuk stranice “Mario Spasić - Spas Za Rodni Kraj”, kao i na kontekst u kojem je objavljena, bez obzira što je stranica javna, Komisija smatra da je prekršena tačka 1 poglavlja o autoskim pravima. Za odluku da je prekršena i ova tačka Kodeksa glasalo je sedam članova Komisije, dok su tri člana bila protiv.

Što se tiče tačke 1 poglavlja VII, koju je žalitelj takođe naveo, članovi Komisije bili su podeljenog mišljenja. Dve članice su smatrale da je objavljivanjem fotografija prekršena ova tačka, a ne tačka koja se odnosi na zaštitu autorskih prava, protiv je bilo četvoro članova, koji su smatrali da je reč o javnoj ličnosti čije je pravo na privatnost suženo, kao i da su fotografije objavljene na zvaničnoj strani organizacije koju vodi, a ne na privatnom profilu, dok je četvoro članova bilo uzdržano.

Beograd, 26.10.2023.

Predsedavajuća

Nadežda Budimović